

Tábori Zoltán

A MÍNIMUMVÖRÖS VASAJTÓ

A kertfalban a míniumvörös vasajtót Jancsi sokáig azért nem nyitotta ki, mert nem tudta eldönteni, hogy mit kérjen. Aztán egyszer Lakatoséknál sielő nindzsákat látott a tévében, és akkor arra gondolt, micso-da klassz dolog lenne sítalpakon siklani végig az utcán, gyorsabban, mint Farkasék kátyúk közt szalomozó horpadt BMW-je, az utcabeliek épp hogy csak utána tudnának bámulni az ablakból: nahát, jól látok, ez a Jancsi gyerek?! A kisfiú el is határozta, hogy igen, siléctet kér, most már csak azt kell megvárnia, hogy leessen az első hó.

Amióta az eszét tudta, Jancsit mindig is izgatta ez a magas, vakolatlan téglafal, közepén a míniumvörös vasajtóval. A kisfiú biztosra vette, hogy mögötte nem is udvar van, hanem kert. Kert, ahol minden másképp történik, ahol minden másképp van. Jancsiéknak csak udvaruk volt, nagy havazások után is legfőljebb másfél hóemberre való hó gyűlt össze rajta, a kisfiú számára mégis végtelennek tűnt, merthogy a kerítések erre is, arra is átjárhatóak voltak. Májusban, a nagy cserebogáröptetések idején például bármerre követni tudta cérnavégre kötött berregő kis masináját - kivéve ezt az egy oldalt, a meredek téglafalat.

A téglafal mögött Bangóék laktak, sok felnőtt, kevés gyerek, de ennél többet Jancsi nem is igen tudott rólok. Az ingóságait azonban ismerte egytől egyig, mert Bangóék a végrehajtók elöl évente kétszer-háromszor áthozták a szekrényt meg a többit, és ilyenkor arra az egy napra Jancsiék kopott és üres lakása kifényesedett. Jancsi képes volt órákig eljátszani a míniumvörös vasajtó előtt a porban, a sárban, a hóban, hátha épp most fog csikordulni a kulcs, roppanni a lakat, s a feltároló fémszárny mögött mint finom, kecses és méltóságteljes hajó, jön gurtnihullámokon lengve a szerénysor. A kisfiú számára ez a nap szebb, különb, pompásabb ünnep volt, mint a karácsony.

Jancsiéknál szekrény se nagyon volt, nemhogy szekrény-sor. A ruhák az ágy végében, szék hátán vagy a falba vert szegeken lógtak. A szoba úgy nézett ki, mint egy placc zsilvásár után, ahol a holmik java már elkelt. A szekrény-sorral bezeg minden egészen más volt! Valahányszor megállt előtte, a fénylő politúr ezeretéből, a vitrinajtók metszett üvegéből, a rézveretek kiszidolozott gombjaiból, fogantyúiból és pántjaiból sok-sok elkerekedett szemű, ellátott szájú kisfiú nézett vissza rá.

És a szakramentumok! Jancsi apja csak így hívta őket, mert felsorolni is nehéz let volna, mi mindent hoztak át mutatába ilyenkor a jószívű Bangóék: tévét, magnót, lemezjátszót, videót, hifitornyot és még sok olyasmit, amiről a kisfiú azt se tudta, micso-da és mire való. Hatalmas, homályos képernyőszeműkkel, antennacsápjakkal és szelvényezett, fekete testükkel mintha úrlények lettek volna, nem ebbe a világba valók. A kisfiú szívesen bekapcsolta volna legalább egy pillanatra őket, de hiába dugdosta csatlakozóikat az egy szem konnectorba: a villanyt az Elektromos Művek már évekkal ezelőtt kikapcsolta.

Talán a ő házuk volt az egyetlen egész Kiszpesten, ahol

a leszerelt villanyórával együtt a vezetékekből is eltűnt az áram. A kisfiú irigykedve leste meg esténként az alsó szomszéd Takács bácsit, amint egy szál gatyában kilép az ajtón, körülnéz, egymáshoz nyomja a felszíkázó drótvégeket, és mögötte a lakásban felgyulladnak a lámpák. Jancsi szemében a részeges, vén Takács bácsi varázsló volt, aki megszelídíti a villámokat. Az ő apja soha nem nyúlt a drótvégekhez, mert hát éjjeliőr volt, este soha nem tartózkodott otthon, és különben is, annyi petróleumot hozhatott lámpákba a telepről, amennyit akart.

Jancsi számára magától értetődő volt, hogy tévéje annak Jvan, aki megszelídíti a villámokat, hogy a körtefákat egészen a csúcsukig szögcsdrót fonja be, hogy az ember bármelyik pillanatban kaphat egy hatalmas pofont, és hogy a gazdag családok a szegényekhez évente kétszer-háromszor áthozzák vendégségbe a szekrényt.

A kisfiú ült a míniumvörös vasajtó előtt, és arra gondolt, hogy a kerítés mögött a kert biztosan olyan csodaszép lesz, mint a szekrény-sor vitrinjeiben a táj: porcelánözöklék, porcelánvitorlások, korsós műanyagtündér, fabagoly, mézeskalácsház, szökőkútban üveghalacsckák, HAJDUSZOBOSZLÓI EMLÉK. És majd mosolyogva elébesiet egy jószívű gazdag ember, és megkérdezi: mit kérsz, kisfiú, mi a szived vágya?

Jancsi úgy képzelte, hogy Jézuska, ha létezik, valahol Jarrafele lakhat, ahol a szekrény-sor. Jancsi napokat töltött azzal, hogy a pánt magasságában kibontsa a téglafalat. A fai régi volt, a fugákban a malter az első érintésre porrá omlott, kifolyt. De az utolsó lökést, amitől kiperdült volna a lakatot tartó pánt, Jancsi mégse tette meg. Mert hát nem is volt olyan könnyű eldönteni, hogy mit kérjen.

Ült a míniumvörös vasajtó előtt, és ábrándozott. Az egyik nap az jutott eszébe, biciklit kér, és akkor gondolatban egész nap biciklivel száguldozott. A másik nap ágyat kívánt a két összetolt, ócska fotel helyett, és ilyenkor hátát a meleg téglafalnak döntve átbóskolta a fél délutánt. A harmadik nap gitárra vágyott, s koszos kis körmeit a hasán kaparászva órákon át önfeledten dudorászott. Mindene megvolt. De ha egyszer benyit és kér, be kell érnie egyetleneggel.

A sí azonban egészen más volt. Sije az egész utcában nem volt senkinek. Essen csak le a hó, s ha csak öt vagy tíz centire is, de átszágulldhat minden felett.

A hóra azonban még hónapokig várni kellett. Január lett, és még mindig semmi. Ha éjjelente Jancsi felriadt, az első dolga az volt, hogy az ablakon át az udvarra lessen: nem esik-e.

Azon az estén, amikor végül is kinyitotta a kerti vasajtót, A hideg és fekete volt minden. A kisfiú korán lefeküdt. Ajtódörrenésre, káromkodásra, üvöltözésre ébredt.

Az anyja keservit az ilyen gyerekeknek! Ha falábam volna, azt is eltűzeltetné! Mert fázik! A grófkisasszony! Az bezeg nem érdekli, hogy a szülőapja nemsokára mehet ki fagyoskodni a telepre.

Jancsi kidugta a fejét a pokróc alól. Az apja az ágyon ült, sovány térdén söröspalackot egyensúlyozott. Odakinn, a sötét udvaron egy vékony hangocska halkán hüppögött, zokogott.

- Kuss! Kuss legyen! kiabált az éjjeliőr. - Egy órám van az indulásig, legalább addig hagyhatnátok pihenni!

Az alacsony mennyezetre halványsárga koncentrikus köröket vetített a petróleumlámpa fénye. Jancsi körülnézett. Hugi rég kinőtt, rácsos gyerekágya üres volt. „Szóval Hugi húzta ki a gyufát, nyűszít kint az udvaron!” - vigyorgott magában kéjesen a kislány.

A hang egyszerre csak távolodni tetszett. Jancsi gyanakodva bámult ki az ablakon. A homályos kis árnyék mintha a téglafal, egészen pontosan a miniumvörös vasajtó felé tartana. Ez még képes, és megelőzi!

Felpattant, magára rántotta a fotel hátáról a kiskabátját, és kirohant a szobából.

- Ez az, Jancsi, adj neki a nevemben is, ne ríj már fel a szomszédokat! - kiabált utána az apja, az éjjeliőr.

Az udvaron, a havat jósló hidegben Jancsi máris megnyugodott: Hugi még egészen messze volt a vasajtótól. Az udvar közepén térdelt, és zokogott. Ahogy meglátta testvérét, feltápázkodott, a karjaiba vetette magát. A kislány ösztönösen magához ölelte.

Hancsi, Hancsi! - sírt a kislány. Hideg volt, sijtam, apu meg bedobta a tűzbe a Majcsi babát!

Jó! van, ne bőgj, nincs semmi baj! - Jancsi eligazította a kislány vállán a takarót, és húzni kezdte a ház felé. - Gyere, visszamegyünk.

Hugi belecsimpaszkodott a testvéérébe, és tovább zokogott.

Majcsi elégett! Most nincs babám!

A kislány az ölelésbe belefájdult a mellkasa. Oldalt nézett, a pillantása megakadt a kerítésfal vasajtóján. Tátongó feketete volt, mintha nyitva lett volna.

Gyere - suttogta a kishúga fülébe. - Gyere, kapunk helyette másikat.

Egy perc alatt végzett a lakattal, és kéz a kézben beléptek a kertbe, álmai birodalmába.

Sötét volt, de annyit azért láttak, hogy nincsenek egyedül. Pár méterrel arrébb egy medveszerű árnyék görnyedezett a fal tövében, és valami hangosan csobogott.

- A devlába, purdék! - mennydörögte a medveszerű árnyék. - Hát tik meg mit kerestek erre?!

Mintha valóban vitrinben lettek volna, egy kilométereken át hurcolt, óriási szekrény vitrinében: nagy, idomtalan, összevissza burogatott tárgyak heverték mindenütt.

Odébb a házban égett a villany és gépzene szólt. Valahol egy elszabadult férfihang énekelt.

- Szírre, szúrre, szárra, szörre, sej, ne sokat adj, galambom...

Jancsi összeszedte magát.

- A kishúgomnak elveszett a babája, és azt gondoltuk, itt...

- Nem is elveszett, elégett! szipogott a kislány.

- Szeretnénk a bácsiéktól kérni egy babát. A bácsiéknak biztosan van babájuk...

A férfi a nadrágját gombolgatta. Kicsit dülöngélt, fél kézzel megkapaszkodott a falba.

- A babák a legfelső sorban vannak - jelentette ki. - A baba, az főnyeremény. Ne légy kapzsi, egy tükröt könnyebben lőhetsz magadnak.

- De nekem baba kell! - A kislány belefúrta a fejét Jancsi kabátjába, alig hallatszott, mit mond.

Mit mond? - kérdezte a sötét tócsa fölött álló ember.

Egy babát szeretne. - Jancsi a falat bámulta. Ugyanolyan volt, még szagra is, mint náluk. - Csak ez az egy babája volt.

- Tudjátok mit? - nevetett hangos, bőfögő nevetéssel a medveszerű ember. - Hogy lássátok, kivel álltok szemben, török nektek egyet, ha fölérem. Itt várjatok meg.

Nevetett, átlépett a tócsán, és fekete lábnyomokat hagyva maga mögött eltűnt a sötétben.

- Szírre, szúrre, szárra, szörre, sej, ne sokat adj, galambom! - énekelték a távolban a hangok.

A kislány és a kislány sokáig vártak a roncsokkal teli udvar szélén, azután Jancsi óvatosan átölelte Hugit, és hang nélkül kormányozni kezdte a téglafalban tátongó ajtónyílás felé.

- A bácsi nem érte fel? - kérdezte a kislány.

- Nem - felelte a kislány.

